

A nemzetközi viszonyok a Román Kommunista Párt felfogásában

Létezésének hat évtizede során a Román Kommunista Párt olyan egységes felfogást alakított ki a nemzetközi viszonyokról és az azokkal kapcsolatos kérdésekről, amely szervesen illeszkedik világszemléletének egészébe, és szilárd elméleti alapot kínál külpolitikája számára.

Új, jelentős korszakot fémjelez ennek a nézetnek a kikristályosításában és továbbfejlesztésében pártunknak a román társadalom és a román szocialista állam vezető politikai erejeként a háború utáni időszakban kifejtett tevékenysége. E koncepció kimunkálásában, pártunk és államunk nemzetközi tevékenységében való következetes alkalmazásában meghatározó szerepet vállalt a párt főtítkára, Nicolae Ceaușescu elvtárs.

1. Pártunknak a nemzetközi viszonyokról vallott felfogása szilárd elméleti alapra: a tudományos szocializmus ideológiájára, a nemzetközi viszonyok és az azokból fakadó problémák, valamint a nemzetközi életben a népekre, a dolgozókra, a kommunistákra háruló feladatok tudományos igényű megközelítésére és tanulmányozására támaszkodik. Ez a felfogás izig-vérig forradalmi jellegű; ezt a történelmi materializmus alkotó alkalmazása szavatolja. A forradalmi jelleg a nemzetközi viszonyokra vonatkozó pártkoncepció egyik alapvető vonása.

Mint a munkásosztály forradalmi ideológiája, a tudományos szocializmus létrejöttének első pillanatától kezdve határozottan fellépett az imperialista nemzetközi viszonyok ellen, amelyekben az imperialista hatalmak agressziós, parancsuralmi politikája, valamint a kisállamok jogegyenlőtlensége, a nagyhatalmak részéről történő kizsákmányolása nyilvánul meg. A tudományos szocializmus megalapítói nemcsak hogy élesen elítélték az ilyen típusú viszonyokat, de ugyanakkor elsőrendű követelményként fogalmazták meg a munkásosztály következetes harcát olyan új, demokratikus nemzetközi viszonyok érvényesüléséért, amelyek többé már nem az erőszakon, nem az „erőegyensúlyon”, hanem az összes népek és államok közötti békés együttműködésen, az egyenjogúságukon, valamint az egymás iránti kölcsönös bizalmon alapuljanak.

A II. világháborút követő időszak nemzetközi életének új feltételei között pártunk újrafogalmazza és továbbfejleszti a tudományos szocializmusnak ezt az álláspontját, mindenekelőtt azért, hogy a leghatározottabban sikraszállt — és sikraszáll — az imperialista hatalmi politikát kifejező régi típusú viszonyok és nemzetközi rend felszámolásáért, az államok közti kapcsolatok demokratizálásáért, egy új gazdasági és politikai világrend megteremtéséért. „A kommunizmus történelmi hivatása — olvassuk az RKP Programjában — a népek, az egész emberiség felszabadítása a társadalmi és nemzeti kizsákmányolás és elnyomás alól, az igazság és egyenlőség világának a megteremtése nemzeti és nemzetközi síkon, az emberiség megmentése a háborútól és a tartós béke biztosítása bolygónkon.”

A mai világban a nemzetközi viszonyok forradalmi átalakítása olyan történelmi parancs, amelyet a nemzetközi élet új valósága ír elő. A nemzetközi viszonyokban — a gyarmati iga alól történt felszabadulásuk eredményeképpen — önállóan részt vevő államok és népek számának rohamos növekedése, a szocialista államok léte és tevékenysége, valamint a jelenkori tudományos-műszaki forradalom megannyi olyan tényező, amely meghatározza a mai nemzetközi viszonyok új, az összes államok közötti demokratikus, békés kapcsolatokkal való felváltásának a szükségességét.

Am mindezen túlmenően az új típusú, valóban demokratikus jellegű nemzetközi viszonyok s ezek talapzatán egy új gazdasági és politikai világrend megteremtése a béke megőrzésének és megszilárdításának, a társadalmi haladásnak legfőbb biztosítéka. Ez a felismerés vezérelte és vezérli a Román Kommunista Pártot, élén Nicolae Ceaușescu elvtárral, az új gazdasági és politikai világrend létrehozásáért vívott következetes harcában.

A teljes jogegyenlőségen és kölcsönös előnyökön, a nemzeti szuverenitás tiszteletben tartásán alapuló, az összes államok és népek közötti új gazdasági kapcsolatok szorgalmazása elengedhetetlen feltétele az államok túlnyomó többségét sújtó gyengénfejlettség felszámolásának. A népek közötti barátság erősítése, a nem-

zetközi béke és biztonság megszilárdítása nagymértékben azon múlik, mennyire sikerül a gazdag és a szegény országok közötti óriási különbségeket megszüntetni.

Az RKP felfogása szerint az új nemzetközi gazdasági kapcsolatok megteremtését célzó lépésekre már most megvan a lehetőség, ezt hazánk példája nyilvánvalóan igazolja. Pártunk az új gazdasági, politikai világrend kialakításáért kibontakozó küzdelmet úgy fogja fel, mint szerves alkotó részét a népek harcának az imperializmus és az újgyarmatosítás ellen. A Román Kommunista Párt a gazdaság és a politika belső dialektikáját tartja szem előtt, amikor azt vallja, hogy az új nemzetközi gazdasági és politikai rend megteremtése között szerves összefüggés áll fenn.

Pártunk abból indul ki, hogy a jelenkor nagy kérdéseinek rendezésében valamennyi államnak és népnek részt kell vennie a teljes jogegyenlőség alapján. Ezt a követelményt húzta alá sokszorosan pártunk főtárgya, Nicolae Ceaușescu elvtárs a XII. kongresszuson előterjesztett jelentésében: „A nemzetközi élet súlyos és bonyolult problémáinak megoldása érdekében fokozott erőfeszítéseket kell tenni az államközi kapcsolatok demokratizálásáért, azért, hogy az összes országok aktívan, a teljes egyenlőség feltételei között részt vegyenek a nemzetközi életben.” Csak valamennyi állam és nép részvételével biztosítható a nemzetközi problémák megoldása, szavatolható az elfogadott határozatok tényleges alkalmazása a nemzetközi viszonyok gyakorlatában.

Pártunknak és főtárgyának a nemzetközi viszonyok demokratizálására vonatkozó felfogása következetesen szorgalmazza a konszenzus módszerét a nemzetközi életet érintő határozatok elfogadásában. Konszenzus révén olyan döntések születhetnek, amelyek megfelelnek valamennyi fél érdekeinek; ebből következően a döntés meghozatalában részt vevő valamennyi állam egyúttal vállalja a döntés tiszteletben tartásának jogi és erkölcsi kötelezettségét is. Pártunk ugyanakkor határozottan sikraszáll a világ államainak döntő többségét alkotó kis- és közepes nagyságú államok nemzetközi szerepének növeléséért. Azzal, hogy külön kiemeli a kis- és közepes nagyságú államok szerepét a nemzetközi életben, pártunk egyáltalán nem vonja kétségbe azt a szerepet, amelyet a nagy államoknak kell vállalniuk a nemzetközi béke és biztonság szavatolásában, valamint a nemzetközi élet többi problémájának a rendezésében. Pártunk álláspontja ebben a kérdésben világosan kifejezésre jutott Nicolae Ceaușescu elvtárs XII. pártkongresszusi jelentésében: „...igen fontosnak tartjuk, hogy a problémák megoldásában aktívan és a teljes egyenjogúság feltételei között részt vegyenek a kis és közepes országok, az el nem kötelezett országok, tekintet nélkül társadalmi berendezkedésükre, amelyek a földkerekség többségét alkotják, és amelyek, amint a tapasztalat nemegyszer igazolta, az elsők között szenvedik el a nemzetközi feszültség következményeit.”

Az új világrend megteremtése új nemzetközi törvényesség létrehozását feltételezi a nemzetközi jog demokratikus elveinek kimunkálása, új elvek elfogadása révén, valamint azt, hogy a világ összes államai mindezt tiszteletben tartásák. Pártunk Programja hangsúlyozza: „Szükség van a nemzetközi jogszabályok javítására, a nemzetközi kapcsolatok új normáinak és elveinek elfogadására a népek teljes jogegyenlőségen és kölcsönös tiszteleten alapuló egymás mellett élése követelményeinek megfelelően, és oly módon, hogy azok biztosítsák minden nemzet haladását, óhajával és jogos törekvéseivel összhangban, a tartós béke megteremtését bolygónkon.”

A Román Kommunista Párt az új nemzetközi törvényesség lényegének megtestesülését látja és szorgalmazza a nemzetközi jog olyan elveiben, mint: az államok teljes jogegyenlősége, nemzeti függetlenségük és szuverenitásuk, a más államok ügyeibe való be nem avatkozás, az erőszakról és az erőszakkal való fenyegetőzéstől való lemondás a nemzetközi viszonyokban, az összes vitás nemzetközi kérdések békés úton történő rendezése, minden nép joga arra, hogy döntőn tulajdon sorsáról, a nemzetközi kötelezettségek jöhízemű teljesítése, a nemzetközi együttműködés. Pártunk és államunk sikraszáll továbbá a nemzetközi viszonyok olyan új alapelveinek az elfogadásáért, amelyek előírják az államok kötelezettségét a le szerelésre, kizárólag békés tevékenység kifejtésére, mindenfajta korlátozás kiküszöbölésére a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatokban, valamint a nemzetközi technika és tudomány vívmányainak hozzáférhetővé tételére a fejlődő országok számára.

A szocialista Románia által megkötött összes nemzetközi egyezmények, akárcsak a legmagasabb szinten aláírt közös nyilatkozatok, kinyilvánítják a nemzetközi jog demokratikus elveit, valamint azokat az elveket, amelyek az új nemzetközi viszonyok és az új nemzetközi törvényesség jogi alapját biztosítják.

A Román Kommunista Pártnak a nemzetközi viszonyok terén kifejtett egész tevékenysége következetes harc az államok és népek közötti kapcsolatok tényleges

demokratizálásáért, oly módon, hogy ez a folyamat lényegi — ne formális — változást jelentsen. A nemzetközi viszonyok demokratizálása és egy új világrend megteremtése minőségi ugrást jelez ebben az irányban.

2. A Román Kommunista Pártnak a nemzetközi viszonyokra vonatkozó felfogásában tovább, döntő jelentőségű mozzanat az, hogy az új gazdasági és politikai világrend megteremtését és a nemzetközi viszonyok demokratizálását nem tekintí öncélnak, hanem abból indul ki, hogy mindezeknek a minőségi változásoknak a kommunizmus történelmi feladatait kell előmozdítaniuk — és elő is mozdítják az igazi és tartós világbéke biztosítását. „Az élet bizonyítja — hangsúlyozza pártunk Programja —, hogy a szocializmus és a béke dialektikus egységben van, elválaszthatatlanul összefügg egymással. A társadalom minden erőfeszítésének és valamilyeni erőforrásának a szocializmus és kommunizmus építésére való összpontosítása objektív módon megköveteli a békés feltételek biztosítását. A szocializmus — magának a társadalmi rendnek a természetéből, általános, ideológiai és politikai koncepciójából adódóan — mint létfeltételre törekszik a békére és a nemzetek közötti együttműködésre.”

A tudományos szocializmus elmélete cselekvő része a népek békeharcának, és ebben mélyeséges forradalmi humanizmusa jut kifejezésre. Ez az ideológia kezdetől fogva következetesen hangsúlyozza a szocializmusért vívott küzdelem és a nemzetközi békéért, a népek szabadságáért folytatott harc közötti szerves egységet, kölcsönös feltételezettséget.

A Román Kommunista Pártnak és főtítkáranak, Nicolae Ceausescu elvtársnak a nemzetközi életben kifejtett egész tevékenysége elsődlegesen a nemzetközi béke és biztonság fenntartására és megszilárdítására irányul. A világbékét, a nemzetközi biztonságot tényleges valóra váltását, a nemzetközi viszonyokból az erőszaknak és az erőszakkal való fenyegetésnek egyszerű s mindenkorra való kiiktatását célzó koncepciójával pártunk jelentősen hozzájárul népünknek és minden népnek a békéért és a társadalmi haladásért vívott harcához. Annak az elvnek a következetes szorgalmazása pedig, hogy szerint az államok közt felmerülő vitákat vagy más nemzetközi problémákat kizárólag békés úton — mindenekelőtt tárgyalások útján — kell megoldani, ugyancsak a béke ügyét szolgálja.

Pártunknak és államunknak ez a töretlenül vallott felfogása az ENSZ egyik, hazánk kezdeményezte határozatában is megfogalmazódott: a XXXV. ülészakón fogadták el.

Ma, az eszeveszett fegyverkezési hajszá körülményei között, amikor magát az emberi civilizációt is a pusztulás veszélye fenyegeti, a béke megszilárdításának kulcskérdése az államok általános és teljes leszerelése, mindenekelőtt a nukleáris leszerelés valóra váltása.

A Román Kommunista Párt álláspontja ebben, az emberiségre nézve sorsdöntő kérdésben meggyőzően tanúsítja a mai világhelyzet reális megértését, és politikájának mélyeségesen forradalmi-humanista jellegét bizonyítja. Ez a forradalmi humanizmus jut kifejezésre abban, hogy pártunk főtítkára határozottan kiáll az államoknak és népeknek a békéhez, a szabad, virágzó élethez való joga mellett. Mindennél világosabban megfogalmazódott ez az álláspont a XII. pártkongresszuson előterjesztett főtítkári jelentésben: „Egész politikáját a béke és haladás eszményeire építő szocialista orszádként Románia a jövőben a leghatározottabban fog küzdeni a fegyverek és háborúk nélküli világ megteremtéséért, a biztonság és az együttműködés világának létrehozásáért bolygónkon!”

A Román Kommunista Pártnak a nemzetközi békére és biztonságra irányuló forradalmi-humanista politikája maradéktalanul kifejezésre jut az európai államok együttműködésével és biztonságával kapcsolatos álláspontjában. A nemzetközi viszonyok kérdésében vallott felfogása a meggyőző példa a tudományos szocializmus alkotó alkalmazására a világ összes államai és népei közötti új kapcsolatok megteremtésében.

Sz. G. fordítása